

8. Kerkelijke gezindte

Tabel 8.01	Kerkelijke gezindte, 1830 - 1930
Tabel 8.02	Indeling der bevolking van Houthem naar godsdienst, 19-11-1849
Tabel 8.03	Kerkelijke gezindte naar jaar van geboorte op 31-12-1899
Tabel 8.04	Indeling der bevolking naar kerkelijke gezindte (in %), 1830 - 1930

Bron:

Houthem in cijfers : Statistische gegevens over de periode 1830-1940, afkomstig uit officiële Nederlandse bronnen en aangevuld met cijfers uit andere publikaties / samengest. door J.A. Heijns . – Houthem, [de auteur], 1989. 182 p.

Tabel 8.01
Kerkelijke gezindte, 1830 - 1930

	Hervormd						Rem.	D.	Evangelisch			Rooms Kath.			I.	A.			Geen	Totaal							
	Nederd.			Waalsch					Luthers	M	V	T	M	V		T	M	M		V	M	V	T	M	V	T	
	M	V	T	M	V	T																					M
1- 1-1830	Protestanten: 13											719														732	
1- 1-1840	4											720			-			-	-	-						724	
19-11-1849	4	3	7	4	3	7	-	-	-	-	-	355	335	690	3	-	-	-	-	-					365	342	707
31-12-1859	2	2	4	4	3	7	-	-	-	-	-	393	412	805	-	-		-	-	-					399	417	816
(feitelijke bevolking)(4)	(8)											(392 413)						-	-	-					(399	418	817)
1-12-1869	2	2	4	4	1	5	-	-	-	-	-	450	444	894	-	-	-	-	-	-					456	447	903
31-12-1879	4	9	13	-	-	-	-	-	1	1		458	409	867	-	-	-								462	419	881
31-12-1889	3	4	7	-	-	-	-	-	1	-	1	617	388	1005	1	-	-								622	392	1014
31-12-1899	4	3	7				1		-	-	-	728	508	1236											732	512	1244
31-12-1909	7	9	16	-	1	1	1	-	2	-	2	862	614	1476	-	-	-	3	3	6				874	628	1502	
31-12-1920	11	7	18	-	-	-	-	1	1	1	2	903	680	1583	-	1	-	-	4	4				916	693	1609	
31-12-1930	25	31	56	-	1	1	-	1	3	7	10	1080	915	1995	-	-	1	1	2	3				1109	958	2067	

Rem. = Remonstrant

I. = Ned. Israëliet

D. = Doopsgezind

A. = tot een andere godsdienst behorend

Tabel 8.02

Indeling der bevolking van Houthem naar godsdienst, 19-11-1849

Plaatselijke indeling (wijken, dorpen, enz.)	Nederduitsch Hervormden		Fransche of Waalsche herv.		Roomsche Catholijken		Nederduitsch Israeliten	
	M	V	M	V	M	V	M	V
Buurtschap Broekhem	-	-	-	-	32	39	-	-
Buurtschap Strabeek	-	-	1	-	56	74	-	-
Buurtschap Hoeswijk	-	1	3	3	9	7	-	-
Buurtschap St. Geerlach	3	2	-	-	128	97	-	-
Dorp Houthem	-	-	-	-	104	96	2	1
Buurtschap Houthemmerberg en Kruidmolen	1	-	-	-	26	22	-	-
Totaal	4	3	4	3	355	335	2	1

Van onderstaande kerkgenootschappen/gezindten kwam in Houthem niemand voor:

- Engelsche of Presbijteriaansche Hervormden
- Leden der Schotse gemeente
- Anglikaansche Episcopaten
- Evangelisch Luterschen
- Herstelde Luterschen
- Doopsgezinden of Mennonieten
- Remonstranten
- Hernhutters of Moravische Broeders
- Kwakers
- Christelijk Afgescheidenen
- Oud-Roomschen of van de Bisschoppelijke Klerezie
- Grieken
- Armenianen
- Portugesche Israeliten
- Onbekend en tot geen der genoemde gezindten behorende.

Tabel 8.03

Kerkelijke gezindte naar jaar van geboorte op 31-12-1899

Tijdperk waarin de geboorte plaats had	Nederduitsch herv.		Remonstr.	Roomsche Kath.		Totaal	
	M	V	V	M	V	M	V
1899 - 1890	-	-	-	101	122	101	122
1889 - 1880	1	-	-	262	89	263	89
1879 - 1870	1	2	1	144	77	145	80
1869 - 1860	1	-	-	83	64	84	64
1859 - 1850	-	-	-	47	52	47	52
1849 - 1840	1	-	-	33	42	34	42
1839 - 1830	-	-	-	35	38	35	38
1829 - 1820	-	1	-	17	21	17	22
vóór - 1820	-	-	-	6	3	6	3
Totaal	4	3	1	728	508	732	512

Tabel 8.04 Indeling der bevolking naar
kerkelijke gezindte
(in %), 1830 - 1930

Tijdstip	N.H.	R.K.	Isr.	Anders	Geen
1- 1-1830	1,78	98,22	-	-	-
1- 1-1840	0,55	99,45	-	-	-
19-11-1849	1,98	97,60	0,42	-	-
31-12-1859	0,49	98,65	-	0,86	-
1-12-1869	0,44	99,00	-	0,55	-
31-12-1879	1,48	98,41	-	0,11	-
31-12-1889	0,69	99,11	0,10	0,10	-
31-12-1899	0,56	99,36	-	0,08	-
31-12-1909	1,07	98,27	-	0,26	0,39
31-12-1920	1,12	98,38	-	0,25	0,25
31-12-1930	2,71	96,52	-	0,63	0,15

Uit de inventaris van de parochie wordt het volgende geciteerd:

"Op 6 oktober 1673 had er een kerkvisitatie plaats in Houthem, waarbij bleek, dat de parochie geen pastorie had en dat ze circa 300 communicanten telde en 3 "ketterse" families." (Van Mulken, p. 15)

Vervolgens schrijft van Mulken: "In 1725 beschikte Houthem nog steeds niet over een pastorie, telde het 270 communicanten en 10 "kettters", kinderen inbegrepen." (p. 16)

Van Mulken heeft in het weekblad Het Land van Valkenburg in 1978 een reeks artikelen gepubliceerd over de geschiedenis van de parochie. Omtrent de kerkelijke gezindte en de strijd tussen protestantisme en katholicisme is onderstaand citaat veelzeggend.

"In de tijd tussen de dood van pastoor Onsel (gestorven 24 februari 1716) en de benoeming van J.A. Philippens (8 mei 1716), lieten 3 echtparen uit Houthem, die respectievelijk 6, 10 en 17 jaren daarvoor voor de dominee waren getrouwd, hun huwelijk alsnog katholiek kerkelijk inzegenen." (L.v.V. 26-5-78)

Uit de publikatie van Schurgers c.a. over de geschiedenis van Valkenburg-Houthem (p.154), stamt onderstaand cijfer over het aantal protestantse inwoners in Houthem rond 1830: 10 protestanten op ca. 600 inwoners.

Bij deze cijfers mogen enige vraagtekens geplaatst worden; uit de telling van 1-1-1830 komt een inwonertal van 732, waarvan 13 protestanten en 719 katholieken. Een opmerkelijk verschil qua inwonertal derhalve.

De Kok (p. 453) geeft cijfers voor de jaren 1803, 1829 en 1849. In tabelvorm geeft dit het volgende beeld:

Jaar	Bev.	Kath.	Oudk.	NedH.	Geref.	EvL.	Doop.	Rem.	Isr.	Anders
1803	449	ca.430	0	ca.20						
1809	?									
1829	737	719	-	13	-	-	-	-	5	0
1849	707	690	0	14	0	0	0	0	3	0

Onderstaand overzicht werd aangetroffen in inventaris nr. 926 van het archief van de gemeente Houthem:

Staat der bevolking van de gemeente Houthem, op den 1 n Januarij 1854, verdeeld volgens de verschillende godsdienstige gezindheden

Roomsch Katholijken	H e r v o r m d e n		Overige godsdiensten	Totaal der bevolking
	Nederduitsche	Fransche of Waalsche		
666	5	7	-	678